

Sankciju risku novērtējumi bankā un uzņēmumā 01.06.2022.

**Vitālijs Bogdanovs
CAMS, CGSS**

Diskusijas mērķis – atbildēt uz jautājumiem

- Kas ir iekšēja kontroles sistēma un riska novērtējums?
- Kāpēc bankām Latvijā ir dažāda riska apetīte?
- Kā uzņēmums var pasargāties no sankciju riska?

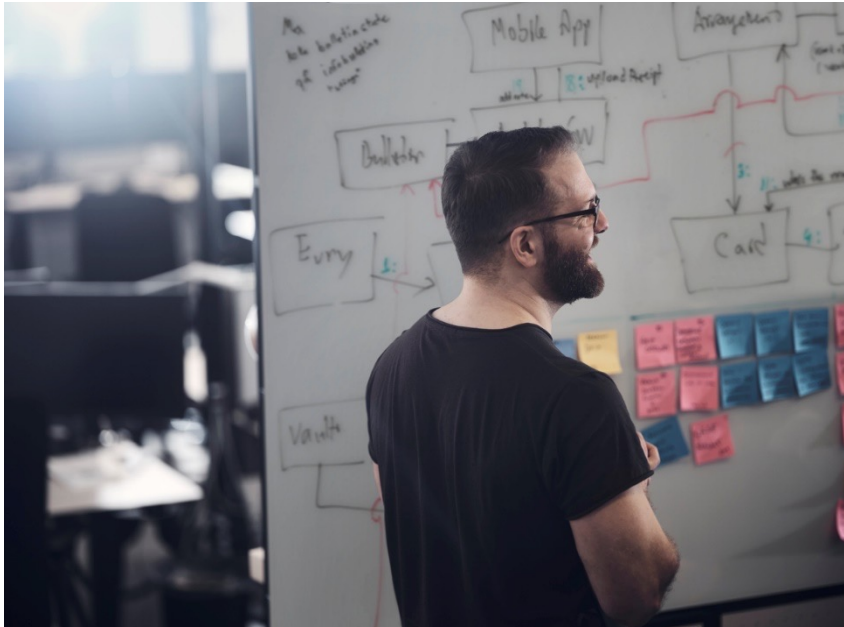

Sankciju riska novērtējums kā iekšējās kontroles sistēmas sastāvdaļa (1)

Mērķis - noskaidrot, novērtēt, izprast un pārvaldīt savai darbībai vai klientiem piemītošos sankciju riskus!

FKTK Ieteikumi Nr.169: Ieteikumi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas un sankciju riska pārvaldīšanas iekšējās kontroles sistēmas izveidei un klientu izpētei.

Sākotnējais risks + Piemērojamās kontroles = Atlikušais risks

Sankciju riska novērtējuma obligātas sastāvdaļas:

- Klientu risks
- Ģeogrāfijas risks
- Piegādes kanālu risks
- Produktu un Pakalpojumu risks

Papildus (kā piemērs):

- Tehnoloģijas (izmantojamie rīki/sistēmas)
- Apmācības (darbinieku kompetence)
- Cits

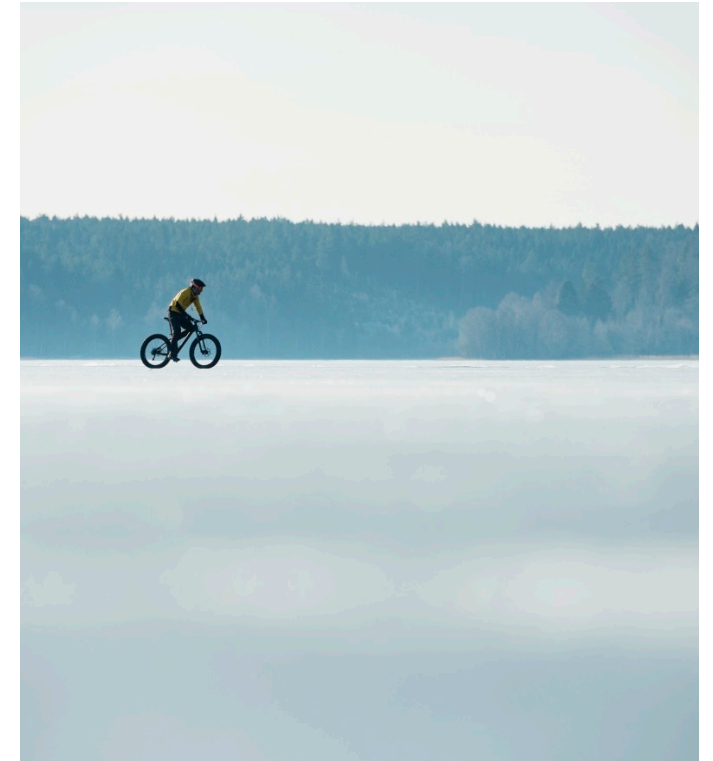
Sankciju riska apetīte?

Nulles tolerance sankciju pārkāpumiem

- Rīcība, ja potenciālais klients ir pakļauts sankciju riskiem un/vai ir sankciju subjekts?
- Rīcība, ja esošs klients ir pakļauts sankciju riskiem un/vai ir sankciju subjekts?
- Rīcība ar darījumiem/ maksājumiem, kuriem piemīt sankciju risks tiešā vai netiešā veidā?

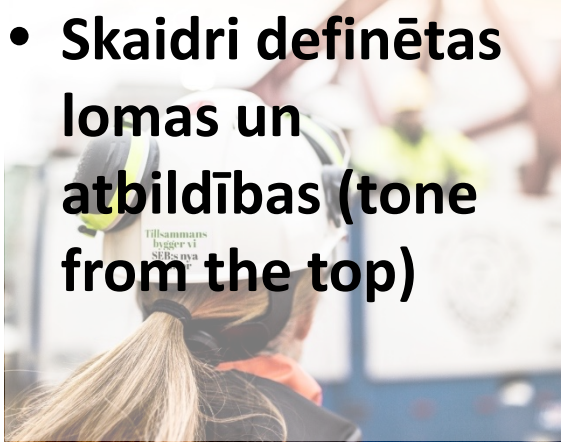
«No-Go» valstis / reģioni (piemērs):

- Irāna
- Ziemeļkoreja;
- Sīrija;
- Venecuēla
- Afganistāna
- Sudāna (Ziemeļsudāna);
- Kuba;
- Krievija/Baltkrievija (Krima/Donbasa)
- Citi?

Sankciju riska pārvaldīšana: IKS elementi

- Skaidri definētas lomas un atbildības (tone from the top)

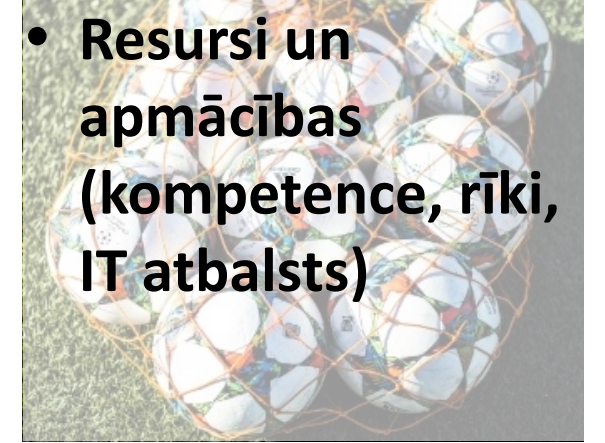
- Riska apetīte

- Aktuāls sankciju risku novērtējums

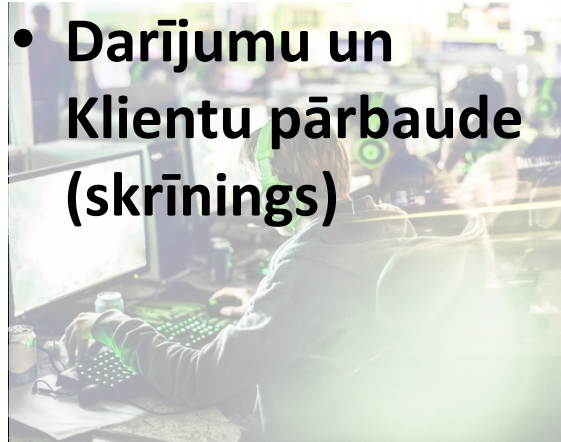
- Resursi un apmācības (kompetence, rīki, IT atbalsts)

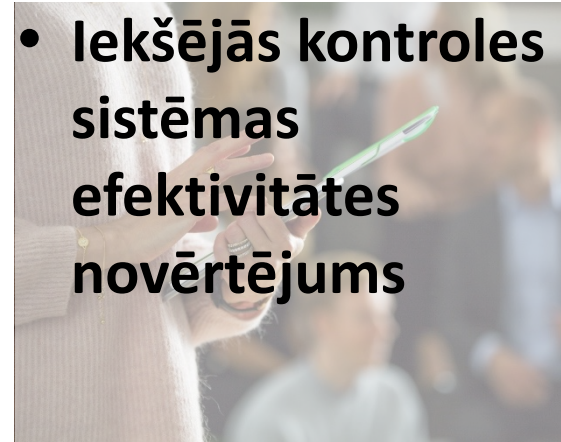
- Zini Savu Klientu process, t.sk. klientu «skorēšana».

- Darījumu un Klientu pārbaude (skrīnings)

- Iekšējās kontroles sistēmas efektivitātes novērtējums

- Iekšēja un Ārēja ziņošana

Sankciju riska novērtējums kā iekšējas kontroles sistēmas sastāvdaļa (2)

■ Framework for OFAC compliance commitments!

Ieteikumi ar stingru rekomendējošu raksturu. ASV sankciju iekšējas kontroles sistēmas paradigma!

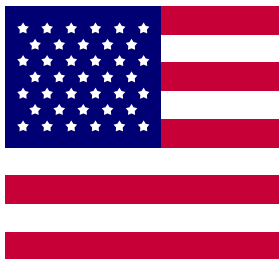
De jure saistošs ASV personām un uzņēmumiem zem ASV jurisdikcijas*, de facto - visiem kas vēlas darīt biznesu ar ASV uzņēmumiem vai personām, t.sk. eksportējot vai re-eksportējot ASV precēs tiešā vai netiešā veidā.

https://home.treasury.gov/system/files/126/framework_ofac_cc.pdf

«OFAC strongly encourages organizations subject to U.S. jurisdiction, as well as foreign entities that conduct business in or with the United States, U.S. persons, or using U.S.-origin goods or services, to employ a risk-based approach to sanctions compliance by developing, implementing, and routinely updating a sanctions compliance program (SCP)»

«While each risk-based SCP will vary depending on a variety of factors—including the company's size and sophistication, products and services, customers and counterparties, and geographic locations—each program should be predicated on and incorporate at least five essential components of compliance:

- (1) management commitment;**
- (2) risk assessment;**
- (3) internal controls;**
- (4) testing and auditing;**
- (5) training. »**

*ASV OFAC sankciju jurisdikcija

Tieša saikne ar ASV, jeb Direct US Nexus

- ASV dolāru maksājums;
- Maksājums citā valūtā, kas nosūtīts uz ASV teritoriju;
- Jebkāda ASV personas* iesaiste darījumā;
- Darījumi, kuros ASV persona* piedalās datu apstrādē vai lēmumu pieņemšanā (piem., uzņēmuma darbinieks).

Netieša saikne ar ASV, jeb Indirect US Nexus (piedzīņu, sodu, sekundāro sankciju un tiesvedību riski)

- ASV finanšu nozares netieša starpniecība, piemēram, EUR darījums caur ASV bankas meitas uzņēmumu Eiropā;
- Klienta aktivitāte ir saistīta ar ASV (piemēram, re-eksportējot ASV ražoto preci).

*ASV personas jēdziens ietver sevī ASV pilsoņus un «zaļās kartes» turētājus (rezidentus) neatkarīgi no viņu atrašanās vietas, kā arī visas personas un uzņēmumus ASV teritorijā un visas struktūras reģistrētas saskaņā ar ASV likumiem un to ārvalstu filiāles.

Sankciju risku pārvaldīšana un mazinošie faktori (1)

- Bankas aicina savus klientus pašiem veikt riska novērtējumu savam biznesa modelim gadījumā, ja Klients darbojas sankciju riskiem pakļautā nozarē;
- Bankas aicina savus klientus kritiski vērtēt savus sadarbības partnerus (it īpaši ja tie ir no valsts kurai piemīt paaugstinātie sankciju riski, sektorālās sankcijas un/vai citi plaša veida ierobežojumi);
- Bankas ļoti uzmanīgi skatīsies uz sankciju apiešanas mēģinājumiem, t.sk. uz darījumiem kas veikti izmantojot trešās personas starpniecību;
- Atgādinājums - ja uzņēmumam ir noslēgts līgums ar sankcijām pakļautu uzņēmumu (vai uzņēmumu, kurš pārstāv kādu no sankciju skartajām nozarēm), aicinām Klientu sazināties ar savu banku pirms turpināt jebkādus darījumus ar minēto uzņēmumu.

Sankciju risku pārvaldīšana un mazinošie faktori (2) – KYC un KYCC

- Visos gadījumos pārbaudiet savu sadarbības partneri un saistītās puses (aģentus, starpniekus), iespēju robežās noskaidrojiet faktiskos īpašniekus, valdes locekļus, akcionārus, pārstāvjus utt.
- Izpētiet savu sadarbības partneri - noskaidrojiet sava partnera biznesu un saikni ar darījumu. Vai viss šķiet loģisks?
- Noskaidrojiet sava sadarbības partnera partnerus (pēc iespējas), to izcelsmes valstis, piegādes ķēdes, kā arī – izejmateriālu, saražotas produkcijas vai sniegto pakalpojumu gala lietotājus.
- Pārlicinieties, ka sadarbības partnerim, vai viņa partnerim nav saiknes ar kādu no sankciju pakļautām valstīm vai citām augsta riska valstīm;
- Novērtējiet vai sadarbības partnera biznesa nozare nav saistīta ar stratēģiskām un augsta riska nozarēm (piemēram nafta, dabasgāze, divējāda lietojuma preces, militāras preces utt.*)

*kokmateriāli, cements, metāls, minerālmēsli, luksusa preces utt., EU reg. 833/2014, 269/2014, 765/2006 – ar grozījumiem.

Sankciju risku pārvaldīšana un mazinošie faktori (3)

Ieskats tirdzniecības atbilstības kontroles jēdzienā

Ievērojot tirdzniecības atbilstības kontroli, jāsaprot:

- ✓ patieso preces gala saņēmēju
- ✓ kādam mērķim prece tiks izmantota
- ✓ kādi var būt gala produkti no preces
- ✓ kādas atļaujas un licences ir nepieciešamas.

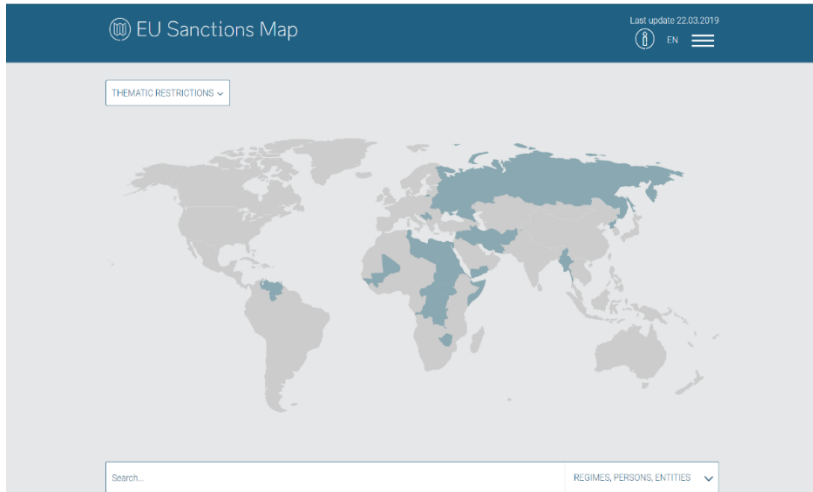
Jābūt pieejamai sekojošai informācijai un dokumentācijai pēc pieprasījuma :

- Kā daļa no KYC:
  - ✓ tirdzniecības atbilstības kontroles apraksts
  - ✓ informācija par preci/pakalpojumiem un darījuma partneriem
- Attiecībā uz atsevišķiem maksājumiem:
  - ✓ informācija par darījuma partneriem, produktiem, gala lietotāju
  - ✓ divējāda pielietojuma preču analīzes dokumenti (piem., tehniska specifikācija)
  - ✓ iespējamās atļaujas un licences
- Attiecībā uz līgumiem:
  - ✓ sankciju klauzulas
  - ✓ līguma termiņi atbilstoši tirdzniecības praksei

Sankciju risku pārvaldīšana un mazinošie faktori (4)

ES interaktīvā sankciju karte -

<https://www.sanctionsmap.eu/#/main>

☐	Country or Category	Specification (Type)	Adopted by	Restrictive measures	List	Legal acts	Guid...
☐	Afghanistan	Restrictive measures imposed with respect to the Taliban	UN				
☐	Belarus	Restrictive measures against Belarus	EU				
☐	Bosnia & Herzegovina	Restrictive measures in support of Bosnia and Herzegovina	EU				
☐	Burundi	Restrictive measures in view of the situation in Burundi	EU				
☐	Central African Republic	Restrictive measures against the Central African Republic	UN				
☐	Chemical weapons	Restrictive measures against the proliferation and use of chemical weapons	EU				
☐	China	Specific restrictive measures in relation to the events at the Tiananmen Square protests of 1989	EU				
☐	Democratic Republic of the Congo	Restrictive measures against the Democratic Republic of the Congo	UN and EU				
☐	Egypt	Misappropriation of state funds of Egypt (MSF)	EU				
☐	Eritrea	Restrictive measures against Eritrea	UN				

[European Business register \(ebr.lv\)](https://ebr.lv) – Eiropas uzņēmumu reģistrs

<https://bscn.nl/en/sanctions-risk-list-countries> - sankciju valstis un kopējie sankciju riski

<https://egrul.nalog.ru/index.html> - RU reģistrs, bezmaksas, var redzēt PLG.

<https://b2bhint.com/en> – uzņēmuma profils (visās valodās)

[Equasis – HomePage](#) – pilna info par kuģiem (jāreģistrējas)

<https://www.trade.gov/data-visualization/csl-search> - ASV sankciju saraksti (jāraksta tikai angļu valodā)

[track-trace](#) - pasūtījuma, kravas izsekošana (ievadot, piem., konteinera Nr.)

[TARIC apskatīšana \(europa.eu\)](#) – meklēšana pēc preču koda (divejāda/militāro preču identificēšanai)

Paldies!

Jūsu jautājumi?